

“Etnosocializacija” III užsiėmimas

Užsiėmimo tema – DARBAS

Tikslas – išmokyti vaikus darniai dirbti komandoje, įdiegti sąžiningumo, kruopštumo bei kuklumo atliekant darbą, vertybes; supažindinti su senovėje populiariu piemenėlių žaidimu bei naudotais instrumentais.

Uždaviniai:

- 1) Išmokyti vaikus darniai veikti komandoje.
- 2) Sustiprinti vaikų tarpusavio ryšį.
- 3) Parodyti sąžiningo darbo svarbą žmogaus gyvenime.
- 4) Išmokyti tarpusavio įsiklausymo.
- 5) Ugdyti dėmesio koncentraciją.
- 6) Ugdyti vaikų kūrybingumą bei išradingumą.

Trukmė 1,5 val.

Užsiėmimų struktūra: žaidimai, muzikavimas, pasaka

Žaidimai

Prieš pradėdant savo užsiėmimus, pravartu įdomiais būdais prisiminti vienas kito vardus, kadangi ateina naujų vaikų arba naujų dalyvių. Žaidžiamas linksmas žaidimas – „Salotos“.

- Visi sustoja ratu, o vedėjas papasakoja, kaip žaisti žaidimą: kiekvienas turi įsidėmėti tų žmonių vardus, kurie stovi jam iš kairės ir iš dešinės (taip kairysis tampa „agurku“, dešinysis – „pomidoru“). Kuomet vadovas parodo į vieną kurį vaikų pirštu, tardamas arba „agurkas“ arba „pomidoras“, tuomet vaikas atitinkamai turi pasakyti kaimyno iš kairės arba iš dešinės vardą. Jei žaidėjas suklysta jis eina į rato vidurį (tampa vedančiuoju). Bet kada žaidimo eigoje vedėjas gali pasakyti kitą raktinį žodį – „salotos“, tuomet visi susimaišo kaip salotos ir sudaro naują ratą. Tokiu būdu keičiasi kaimynai ir pamažu smagiai įsimenami visų vardai. Vaikams šis žaidimas labai patinka.
 - **Žaidimo dalyvių skaičius neribojamas**
 - **Galima žaisti tiek lauke, tiek viduje**
 - **Priemonės: nėra.**

- Siekiant ugdyti vaikų komandinio darbo sugebėjimus pasirinktas senovinis piemenų žaidimas, šiek tiek primenantis amerikietišką beisbolą – „**Muštukas**“. Jame dalyvauja dvi komandos. Aikštę reikia padalinti į tris dalis - du dvarus bei lauką:

Kairysis dvaras	Laukas → Atmušus kamuoliuką bėgama į dešinįjį dvarą	Dešinysis dvaras
-----------------	---	------------------

Viena komanda stovi kairiajame dvare ir išsirenka du žaidėjus (jie nuolatos keičiasi, tad kiekvienas vaikas gauna šansą ir mesti kamuoliuką, ir jį mušti). Vienas komandos narys meta kamuoliuką, o kitas jį muša lazda kuo toliau į lauką. Ne visuomet visiems pavyksta iškart pataikyti į kamuoliuką, todėl leidžiama mėginti tris kartus, tuomet, jei visus tris kartus nepataikoma, keičiasi komandos. Jei žaidėjas atmuša jis meta lazda ir per lauką bėga į dešinįjį dvarą. Lauke stovinti kita komanda, kamuoliukui atsimušus į žemę, turi skubėti jį paimti ir su juo pabandyti metant „išmušti“ bėgantįjį, tad pastarasis turi būti labai atsargus arba greitas. Dešiniajame dvare, kurį pasiekęs žaidėjas yra saugus, guli pintinė, pilna obuolių (tai – taškai). Atbėgęs į dvarą vaikas paima vieną obuolį kaip vieną tašką ir neša prie savo komandos. Grįždamas jis vėl turi saugotis priešininkų komandos kuri perduodama kamuoliuką turi stengtis išmušti žaidėją. Jei pavyksta išmušti žaidėją, komandos keičiasi – muša antroji komanda, o į lauką stoja pirmoji ir žaidžiama, kol surenkami visi obuoliai. Obuolius laimėjusios komandos pasidalina ir draugiškai suvalgo.

Žaidimo esmė – kolektyvinis darnus veikimas komandoje ir vaikų bendruomenėje, kuomet komandos nariai rūpinasi savo žaidėjais ir stengiasi vieni kitiems padėti. Taip siekiama ugdyti vaikų tarpusavio supratimą, altruizmą ir stiprinti jų draugystės ryšį – ne tik savo komandos viduje, bet ir su priešininkų komanda. Draugiškas obuolių dalinimasis „vainikuoja“ žaidimo pabaigą. „Muštukas“ – daugiausia vaikų pripažinimo sulaukęs žaidimas visų „Etnosocializacijos“ užsiėmimų metu.

- **Gali žaisti 10 – 15 žaidėjų**
- **Žaidžiama lauke, žole apsėtoje aikštelėje**
- **Priemonės:**
 - ❖ **tvirta medinė lazda** (paprasčiausia medžio šaka arba išpjautas medžio gabalas su šiek tiek platėjančiu vienu galu)
 - ❖ **teniso kamuoliukas**
 - ❖ **pintinė su obuoliais** (10 – 15 obuolių)

Muzikavimas

Muzikavimui pasirinkti piemenėlių ir naktigonių instrumentai – ragai. Vaikams papasakojama, jog pučiant ragus bus mėginama ne tik paprasčiausiai muzikuoti, bet ir išbudinti žemę ir prikviesti šiltą vasarą. Šio **užsiėmimo tikslas** yra darnaus tarpusavio komunikavimo vystymas, skatinimas įsiklausyti, sukonzentruoti dėmesį, ugdyti vaikų muzikalumą.

- **Ragų sutartinė (1 priedas).** Kiekvienas vaikas gauna galimybę pamėginti pūsti ragą – įrodyti, kad jau yra pakankamai didelis ir stiprus, kadangi išpūsti rago garsą nėra taip paprasta. Išmokinus pūtimo technikos, mėginama išpūsti ragų sutartinę. Sustoja penki vaikai (naudojami 5 ragai) į puslankį, kiekvienam duodamas ragas (iš eilės nuo trumpiausio iki ilgiausio rago ar kitaip, priklausomai nuo norimos išgauti sutartinės melodijos) ir vadovui davus ženklą, vaikai pradeda pūsti. Tam reikalingas nusiramimas ir atidus įsiklausymas tiek į savo, tiek į kaimyno pučiamą garsą – tik taip pavyksta išgauti darnią sutartinės garsų visumą. Tuomet vaikai keičiasi, mėgina muzikuoti kiti. Vedantieji padeda vaikams laiku įstoti, diriguoja ritmą.
 - **Vienu metu gali pūsti 5 – 6 ragai**
 - **Galima muzikuoti tiek viduje, tiek lauke** (rekomenduojama – lauke).
 - **Priemonės:** senovės lietuvių tradiciniai muzikos instrumentai – ragai (5 – 6)
- **Dainuojamoji sutartinė „Dijuta kolnali“ (2 priedas).** Vadovai pademonstruoja sutartinės atlikimą, tuomet kartu su vaikais mėginama pakartoti nesudėtingą sutartinės melodiją. Jei vadovai mato, jog vaikai jau įsisavinę melodiją, tuomet mėginama sutartinę atlikti trimis grupėmis sustojus į vieną ratą.

Dijuta kolnali

Dijuta kolnali

Dijuta kolnali

Dijuta kolnali

Kad nebūtų sumaišties, vaikus į grupes paskirsto vedantieji. Kuomet šiek tiek padainuojama sutartinė, pamažu pradeda lėtai judėti ratu saulės kryptimi. Taip padainuojama keletą kartų ir užbaigus nusilenkiama vienas kitam į rato vidurį taip parodant pagarbą.

Pasaka

Užsiėmimų pabaigoje, nusiraminiui sekama pasaka apie tris brolius, kurie išeina į pasaulį laimės ieškoti. Šios pasakos pagrindinė mintis, kuri akcentuojama vaikams – darbštumas dirbant darbą ir kuklumas (3 priedas).

Užsiėmimo eiga: susėdama ratu, pasakotojas taip pat sėdi rate ir prie pradėdamas sekti pasaką papasakoja apie būsimą užduotį – taip vaikai labiau sukonzentruoja dėmesį į pasakos turinį. Pasaka sekama gyvai, vaizdžiai, kur reikia uždedant retorinius akcentus – taip geriau išlaikomas vaikų dėmesys. Pasibaigus pasakai vaikų galima paklausti:

- Kodėl pirmųjų dviejų brolių uždarbį pavirto smėliu?
- Kodėl trečiasis brolis buvo apdovanotas auksu?

Užsiėmimo pabaigoje vaikams suteikiama galimybė išmėginti savo aktorinius sugebėjimus bei kūrybingumą. Į krepšelį sudedami keliolika kaspinėliais papuoštų ritinėlių, kuriuose paslėptos patarlės darbo tematika. Kiekvienas vaikas individualiai arba su porininku išsitraukia po ritinėlių, tyliai perskaito patarlę, jei reikia, pasikonsultuoja su vyresniais ir mėgina ją suvaidinti. Kiti vaikai tuo metu gauna lapus su visomis ritinėliuose esančiomis patarlėmis (šitaip lengviau susigaudyti) ir mėgina atspėti, kurią patarlę jų draugas vaidina. Kai atspėja, keičiasi „aktoriai“.

- **Priemonės:**
 - Į ritinėlių susukti ir kaspinėliais perrišti popieriaus lapeliai su patarlėmis viduje
 - 5 – 10 kopijų lapų su patarlėmis
 - pintinėle

Užsiėmimų įvertinimas: susėdama ratu, vadovas į ranką paima obuolį ir išsako, kas jam šiandien patiko ir nepatiko užsiėmimuose, ko jis tikisi kituose. Tuomet obuolys perduodamas šalia sėdinčiam kaimynui ir kaimynas išsako tą patį ir taip obuolys pereina visą ratą ir visi pasisako. Tai leidžia tiek vaikams permąstyti, kas jiems patinka, kur jie savimi pasitiki, o vedėjams suteikiama galimybė tobulinti savo užsiėmimų programą.

Pasaka „Variokai“

Vienam tėvui užaugo trys sūnūs. Du vyresnieji buvo tinginiai ir pasipūtėliai, tik jauniausias darbštus, kantrus ir geros širdies jaunuolis. Bet jaunylis buvo mažo ūgio, menkesnės sveikatos ir todėl brolių pajuokiamas, net tėvų ne taip mylimas.

Vieną dieną vyriausias sūnus tarė tėvui:

- Eisiu į žmones paieškoti laimės, turtų ir garbės.
- Niekur neik, vaike, – sudraudė tėvas. – Išėjęs tik juokų ir gėdos pridarysi.

Bet sūnus nerimo:

- Eisiu, ir viskas.

Ilgai prašomas, tėvas išleido. Gerą kelio galą paėjęs, prisėdo bernaitis užkasti. Žiūri – priėjo elgeta, atsisėdo šalia ir tarė:

- Sotink, Dieve! Gal ir man kąsnelį duonutės duotum? Šiandien aš visai nevalgiau.
- Visokių driskių neprišersiu, – atkirto bernaitis. – Aš pats keliauju, kai pristigsiu duonos, niekas man neduos.

Elgeta nukiūtino sau. Tą valandą atskrido keli paukščiukai ir taikėsi prie trupinių nukritusių ant žemės. Bernaitis nuvaikė paukščius, dar akmenimis apsvaidė.

Kiek paėjęs, bernaitis sutiko senuką. Tas užkalbino kelevį:

- Kurgi taip keliauji?
- Einu pasieškot geros tarnybos, noriu įsigyti turtų, o su turtais ir garbės.
- Jeigu gerai tarnautum, turtų ir garbės galėtum įsigyti pas mane. Turėtum mano avis ganyti. Jeigu gerai ganysi maišą pinigų parsineši.

Patiko bernaičiui pasiūlymas ir jis pristojęs pas tą senį avių ganyti. Bet ganė prastai: rėkavo ant avelių, be reikalo čiažė jas botagu, akmenimis svaidė. Vasara jam prailgo iš tinginio ir nuobodulio. Kai pasibaigė ganymo laikas, šeimininkas nusivedė bernaitį į rūsį ir tarė:

- Žiūrėk, vyreli, štai ant suolo trys maišeliai: šitas su auksu, šitas su sidabru, o šitas su variu. Rinkis vieną maišelį pagal savo darbą. Tik žinok: jei prastai tarnavai, tai naudos neturėsi.

Bernaitis čiupo maišelį aukso ir linksmas išėjo namo. Parėjęs atrišo jį, kad tėvams ir broliams pasigirtų aukso, bet maišelis buvo pilnas gryno smėlio.

- Ar aš nesakiau, kad tik juokų ir gėdos pridarysi, – burbtelėjo tėvas ir išbarė sūnų.

Netrukus ir antrasis sūnus tarė tėvui:

- Ir aš noriu eiti tarnauti ir laimę susirasti.
- Ar taip, kaip tavo brolis? – paklausė tėvas.
- Ne, aš nesileisiu apgaunamas, – tarė sūnus.

Bet kad ir jis nebuvo geresnis, tai elgėsi kaip brolis ir kelionėje, ir netikusiai tarnavo pas tą patį senį avis ganydamas. Kai pabaigė ganymą, šeimininkas nusivedė jį į rūsį, parodė tris maišelius pinigų ir tarė:

- Žiūrėk, šitame maišelyje yra auksas, šitame – sidabras, o šitame – varis. Rinkis vieną maišelį pagal savo darbą. Tik žinok: jeigu prastai tarnavai, tai naudos neturėsi.

Šis buvo kiek gudresnis už savo brolių, tai pasiėmė maišelį su sidabru, nors žinojo, kad ir to neužsitarnavęs. Parėjo bernaitis namo linksmas. Bet kai namie atrišo maišelį, išvydo ne sidabrą, o smėlį.

Tėvas vėl palingavo galvą ir burbtelėjo:

– Abudu mulkiai. Smėlio ir mano lauke kiek reikia, be jokio vargo, be jokios tarnybos.

Pagaliau jauniausias sūnus tarė tėvui:

– Ieškojo laimės broliai, noriu ir aš pabandyti. Tai kas, kad aš mažesnis už juos.

Eina jaunėlis keliu. Sustoja toje vietoje, kur jo broliai buvo valgę, atsisėdo ir užkandžiauja. Priėjo prie jo elgeta ir sako:

– Skalsink, Dieve! Gal ir man, jaunikaiti, kokį kąsnelį duotum? Šiandien dar nevalgiau.

– Prašom čionai, sėskis šalia manęs, – pakvietė bernaitis ir davė elgetai gabalą duonos. Bevalgant atskrido paukštelių, jis pabarstė trupinių ir džiaugėsi, kaip jie lesa.

Elgeta padėkojo bernaičiui už duoną ir nuėjo.

Kiek paėjęs, jaunikaitis sutiko tą patį senelį, pas kurį jo broliai tarnavo. Šis užkalbino keliauninką:

– Spėju, kad eini darbo ieškoti. Jei nori, eikš pas mane tarnauti. Paganytum avis ir užsidirbtum.

– Gerai, dėde, eisiu tarnauti, – apsidžiaugė vyrelis ir pristoję pas tą senį avių ganyti.

Gerai ganė: laiku gynė, laiku girdė, laiku namo varė. Jis mylėjo avis, o tos jo klausė. Kai pasibaigė ganyimo laikas, šeimininkas nusivedė bernaitį į rūsį, kur laikė pinigus, ir tarė:

– Čia – auksas, čia – sidabras, čia – varis. Rinkis maišelį pagal savo darbą ir neškis.

Jaunikaitis atsakė:

– Avys ganyti buvo lengvas darbas. O gyvenau pas tamstą geriau negu pas tikrą tėvą. Aš norėčiau imti tik maišelį su variokais, ir tai, man rodos, būtų daugoka už tokią lengvą tarnybą.

Tada šeimininkas taip pasakė:

– Gerai tarnavai. Drąsiai imk variokius, o aš tau pridėsiu ir kitus du maišelius – su auksu ir sidabru. Grįžk sveikas namo ir gyvenk laimingai.

– Dėde, kad aš nė nepanešiu...

– Nieko, pakinkysiu arklį, važiuotas parsiveši.

Meiliai šeimininko išleistas, bernaitis parvažiavo namo su dideliu turtu. Tėvai stebėjosi jaunėlio laime, o broliai neturėjo kur dėtis iš gėdos. Jie pagaliau suprato, kad tik dorai dirbdamas žmogus pelno laimę, turtus ir garbę.